

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kmet in knez.

„Boštijan goljufan“ je pogosto kmet pri volitvah. Skušnje nas učijo, kako radi se mestni ljudje in tržani t. j. sedaj liberalci vtikajo v volitve na kmetih. Niso zadovoljni, da jim volilni red črez mero veliko poslancev prisvaja; tudi na deželi hočejo voljene imeti same privržence svoje liberalne stranke. Včasih dobro vidijo, da z kakim mestnim gospodom ne proderejo. Zviti lisjaki si pa tu pomagajo in si med kmeti samimi poiščejo kakega liberalnega Jurija motovilo ter ga kot zastopnika liberalne stranke kmetskim volilecem vsiljujejo. Tako so lani v Mariboru skušali prodreti z znanim „paverskim kmetom“, ali ni se jim posrečilo. Drugače se pa je zgodilo letos 20. jan. pri volitvi za državni zbor v Bruck-u in Leoben-u. Tukaj so liberalci zmagali z nekim kmetom po imenu Posch. Konservativni kandidat knez Alojz Lichtenstein je propal, kmet je premagal kneza. Do sedaj sta v državnem zboru sedela samo 2 liberalna kmeta — koroški Petritsch in pa „pemski“ Köppel — štajerski Posch bo trojico izpolnil. Volitev pa bo težko kaj koristila kmetskim volilecem!

Knez Alojz Lichtenstein je veren kristijan, pogumen domoljub, prijatelj in zagovornik kmetskega stanu. On je namreč tudi tisti mož, ki je prvi knjigo izdal, v katerej razlaga potrebo kmetskih zbornic, kder bi kmetski ljudje sami dobili priložnost svetu povedati, kaj jim je na škodo, kaj na korist in česa jim je potreba. Ker je blagi knez nevarno zbolel, ni mogel sam volilnih shodov sklicati — kar je menda največ zakrivilo, da ni bil izvoljen — in zato se je pismeno obrnil do volilnih mož. V zanimivem pismu daje knez 6 reči kmetom v prevdarek; 1. Kdo psuje veliko let že v novinah in knjigah sv. katoliško Cerkvo, kdo kuje povsod postavne zoper njene pravice in svobodo, kdo je ljudske šole prenapredil tako, da je krščanska izreja otrok močno težavna? Odgovor: liberalci! Kdo pa zagovarja sv. Cerkvo, kdo zahteva pametno prenapredbo sedanjih šolskih zadev? Odgovor: konservativni možje, udje katoliške,

pravne stranke; 2. Kdo draži avstrijske narode ter seje prepir in nemir? Odgovor: liberalci. Kdo se pa bori neprestano za pravice dežel, za djansko enakopravnost narodov, kdo skuša spraviti in pomiriti narode živeče pod žezlom svetlega cesarja avstrijskega? Odgovor: konservativna, katoliška stranka. 3. Kdo je izdelal volilne rede za deželni in državni zbor tako, da postavimo pri enakih davkih imajo mestjani in tržani 7 krat več poslancev, kakor kmetje? Odgovor: liberalci. Kdo pa se poteguje za jasno pravico kmeta in zahteva za kmetske ljudi toliko poslancev, kolikor jim gre po njihovem številu in dači? Odgovor: konservativci katoliške, pravne stranke. 4. Kdo je oderuštvo odprl prosto pot in zakrivil, da ta grda hudobija brez srama, brez kazni razsaja po Avstriji in zlasti kmeta izsesava, odira in pokončavlja? Odgovor: liberalci. Kdo pa kmeta vedno svaruje pred sleparstvom, kdo tirja postavne in kazni zoper oderuhe in sleparje, kdo zahteva pravičnišo razdelitev in polajšanje dač pri posestnikih zemljišč? Odgovor: katoliška pravna stranka. 5. Kdo je kriv, da mladi ljudje, zdravi blapei, deklet in delavci v mesta silijo, potem pa če dela zmanjka, če zbolijo, ali se postarajo, zopet domov v svoje rojstne srenje prihajajo, da jih te potem morajo rediti ali za njimi plačevati? Odgovor: liberalci. Kdo se pa upira tej krivici, kdo zagovarja uboge srenje in zahteva, da se jim kaj takega ne nalaga več? Odgovor: konservativna, katoliška stranka. 6. Kdo je naposled izmislil „svobodno kupčijo“, znižal colnino na tuje blago ter tako domačemu blagu: zrnju, vinu, železu itd. ceno pokvaril, kupčijo ustavil, obrt in fabrike poškodoval, kmetijstvo hudo ranil? Odgovor: liberalci! Kdo pa tirja večjo colnino kot brambo zoper tuje blago in zoper osiromašenje Avstrije? Odgovor: konservativci katoliške, pravne stranke!

Tako je knez Alojz Lichtenstein pisal kmetskim volilecem in pokazal, kako izvrstnega zagovornika kmetskega stanu bi bili našli, ako bi bili njega izvolili za poslanca. Kmetje tega niso storili; zavrgli so konservativnega kneza in izvolili

liberalnega kmeta! Mislimo, da ni težko nganiti, kde je tukaj: „Boštijan goljufan“.

Cerkvene zadeve.

Starosta aktivnih kaplanov v lavantinski škofiji č. g. Andraš Ferlan je pri sv. Lovrencu na dravskem polju umrl 71 let star. Kaplanoval je 45 let. Ta gospod je tudi prvi, katerega je Bog izmed naših duhovnikov letos iz sveta pozval. Naj počiva v miru!

Profesor bogoslovja na graškem vseučilišču č. g. doktor Mihael Frubmann je umrl 65 let star; učil je bogoslovske vednosti stare zaveze in orijentalne jezike celih 30 let in šteje tudi v našej škofiji še nekoliko gospodov, ki so bili njegovi učenci.

Društvo sv. Cecilije za povzdigo pravega cerkvenega petja snuje se v Celovcu za koroško škofijo. Vlada je pravila že potrdila, društvo bo podružnica velikega društva sv. Cecilije, koje je lani v Gradcu obhajalo toliko sijajno svoj VI. občni zbor in djanski pokazalo strmečim poslušavcem krasoto, moč in veličastvo pravega cerkvenega, katoliškega petja.

Novo zakonsko postavo izdeluje liberalna večina državnih poslancev na Dunaju. Postava sklenjena in potrjena bo imela 2 paragrafa. Prvi bo dovolil katoliškim duhovnikom, potem menihom in nunam, če odpadnejo od vere in obljub, da smejo ženiti se in močiti tako, da bo taka zveza pred svetno postavo veljala kot pravi zakon. To je premiji na odpad in prelom najsvetejših obljub podobno kakor jajce jajcetu. Drugi paragraf dopušča možitev in žentitev med kristijani in judi, mohamedani pagani itd. kar je do sedaj v Avstriji bilo prepovedano. Ker je pri teh ljudeh zakon razvezljiv, je razvidno, da naši liberalci merijo na razrušenje katoliškega, nerazvezljivega zakona ter se tako čedalje bolj bližajo od njih toliko zaželjenemu — civilnemu zakonu. Kolika nesreča je to za celo ljudstvo, nam zamorejo povedati Francozi, kder še vedno od puntarskih liberalcev in nevernikov l. 1790. izmišljeni civilni zakon velja. Samo leta 1874. se je dalo 4330 zakonskih dvojic ali parov razpisati. Koliko ubogih otrok je tako zgubilo očeta ali mater! Bog nas varuj takih postav v podporo lehkomišljenosti in grde pohotljivosti ali grabljivosti po tujih denarjih in premoženju!

Gospodarske stvari.

Gospodarstvene razmere po goratih krajih.

M. Kdorkoli je imel že priložnost si gospodarstvene razmere po goratih krajih nekoliko po bližje pogledati, ta se je gotovo prepričal, da so naši gorjanci od umnega gospodarjenja in od napredovalnega kmetovanja še daleč proč. Nahajajo se tukaj pogostoma take pomanjkljivosti, da se o

hasnovitem donesku posameznih posestev komaj govoriti more. Nasledek takega gospodarjenja je ta, da je gorjanski kmet dostikrat primoran, da le najpotrebniše denarstvene luknje za prvo silo zadela, lotiti se temeljne glavnice, t. j. glavnice, ki ga ima z svojimi obresti rediti in ktere bi se ne smel nikdar dotakniti. Naš gorjanec hodi dan na dan v les in tam seka in klesti, žaga in cepi brez ozira na novi zarod in rast brez usmiljenja, da le nacepi voziček drv in potem hajd v bližnje mesto ž njimi ali h kakemu prekupcu, da si potegne kaki goldinarček. Ko pa je zadnja preklja posekana in se mu tudi ta studenček dohodkov posuši, potem pa je revež primoran ali kos posestva prodati ali pa dolgove delati. Oboje pa pelje slednjič gotovo na boben. Dokaz temu je, da imajo le malokteri manjši posestniki še za podiranje zrelega lesa, da se leto na leto tolikim lastnikom posestva eksekutivno poprodajo in da so ostali večidel nad ušesa zadolženi, da li še komaj dihaajo. Hočemo tedaj tukaj na kratko na najpoglavitnejše pomanjkljivosti takega gospodarjenja pokazati in med drugim gospodarjenje brez vsega preudarka posebno v ozir vzeti.

Navadna je pri mnogih naših pogorskih posestnikih tako imenovana črna ali čista praba, vkljub večidel malemu posestvu. Po takem načinu obdelovanja gre od vsega njivstva vsako leto tretji del za pridelek v zgubo.

Krma se jemlje večidel le od travnikov, ki jih posestnik ravno ima. In še ti so večidel slabo gleštani. Po tem takim našemu gorjancu dostikrat za potrebno krmo za živino trda hodi. V takih razmerah si more le malo živine rediti in še te ne do sitega krmiti tako, da se o posebnem dobičku od živinoreje še govoriti ne da. Ker je malo živine, se razume, da se tudi le pičlo in slabega gnoja pridelava. Polje gre v rodovitnosti le bolj rakovo pot in se ve da tudi poljski pridelki.

Poglejmo si spašnike! Oni so skoz in skoz taki, kakoršni sami od sebe biti morejo. O zboljšavni roki umnega gospodarja ne najdeš ne duha ne sluha. Slednjič kar se živinoreje tiče, je ta večidel tako brez vsega prevdarka, da se na dobiček iz nje le misliti ne da. In marsikteri gorjanček, ko bi ga človek poprašal, zakaj da prav za prav živino redi in kateri dobiček da mu daje, bi bil v veliki zadregi in bi ne vedel kaj pravega odgovoriti. Morda bi odgovoril: „ker mi je gnoja treba“.

Gorjansko kmetijstvo bode le takrat dobiček neslo, ako živina v pravirazmeri k polju in travniku stoji in ako je ravno ona glavni studenec dohodkov pogorskemu posestniku. Da se toraj to doseže, bode tedaj morda najbolj kazalo takole ravnati: 1. Ker imajo gorski posestniki večidel malo njiv in ker se sadežni kolobar ne da v poljedelstvo z pridom vpe-ljati, tedaj se mora polje tako obdelovati, da

praho nadomestuje $\frac{1}{2}$ detelje in $\frac{1}{2}$ krmnih rastlin kakor zelena kuruza, fura, t. j. mešana krma iz graha, grahorice in ovsa. 2. Ozimina se mora o pravem času brez potrate semena, kakor se le prepgosto godi, pod zemljo spraviti. Dostikrat se tudi pri zarani posejavi za polovico semena potrati in sejavec ne pomisli, da je nepotrebno vrženo seme zavržen denar. Vrh tega si pa še sam škoduje, ako setev premočno in pregosto raste in če topla mokra zima nastane ali če sneg dolgo obleži, da včasih cela setev konec vzame ali vsaj slabeje zrno rodi. Ako je zemlja po zadostnem gnoju močna, se morejo strnišni sadeži pridelovati kakor zelena krma, repa itd. 3. Ako se ima med jarino tudi detelja posejati, se mora gledati, da se žito ne poseje pregosto, da se detelja more razvijati in se ne zaduši. 4. Slabejše spašnike, ki se z poljedelskim orodjem obdelovati dajo, je treba preorati in z deteljo in travami obsejati, da se tako več krme pridela. 5. Spašniki pa, ki se ne dajo zboljšati po preoranju in posejanju, naj se tako zboljšujejo, da se spomladi po močnem dežju z travinim semenom posejejo, če mogoče naj se voda na nje napelje in grmovje, groblje pa iz njih odpravijo. 6. Ako je kaj sadnega drevja na posestvu, naj se to skrbno in marljivo oskrbljuje; zemlja okoli drevov naj se rahlja, gnoji, drevje suhljadi, mahovja, lišajev, lima itd. snaži in čisti. 7. Kar se živinoreje tiče, tako je treba pred vsem si razjasniti, kateri namen se hoče z živino doseči. Oddaljenemu gorjancu je dostikrat nemogoče živalske pridelke, kakor mleko itd. prodati. Ako je malo spašnikov in ako ni prilike prodajati mleko, tako je dostikrat dobro puter delati, maslo kuhati in izrejo mlade živine le na lastne potrebe omejiti. V tem slučaju kaže bolje več svinj rediti. Ako je dosti spašnikov, kaže bolje mlado živino posebno telice izrejati. Vendar je pa treba razumne izreje.

Plemenske živali se morajo glede sposobnosti na plemo posebno v ozir jemati in mladiči dobro rediti. — Sploh pa mora število živine z krmo in pašo v pravi razmeri biti, da se živali tudi zadostno hraniti morejo. Kjer so dobre kravje paše, tam naj se gleda posebno na jesenska teleta, ker ta drugo leto že večidel na pašo hodijo. 8. Svinjereja mora z potrebno hrano v pravi razmeri stati. Treba je tudi prave skrbi za svinje. Reja kuretine se vedno izplača, ne le gledé jaje, ampak tudi gledé klavne kuretine. Kuretina more posebni dohodek za gorjanca biti. Na tak način se bodo dali tudi od gorskih posestev veči pridelki in boljši dohodki doseči, če se bode več krme pridelalo in tako več držane živine rediti moglo, kajti boljši gnoj in v zadostni množini bode polje in travnike zboljšal in sploh vrednost posestva povišal.

Nekaj o bčelarstvu. Moje največe veselje so nedolžne bčelice, zato je pot k mojemu bčelnjaku gladka; ker mnogokrat vsaki den pregledujem, kako veselo brenčijo na pašo, pa tudi v zim-

skih dnevih tiho in počasno večkrat pogledam, da nebi ktereга koša miši preglodale. Skrbel sem tudi, da so bčelice vse v razloživnih koših in mi ni treba nedolžnih živalic moriti pri odjemanji medu; tudi lahko vsakega bčelinega sovražnika iz koša preženem. Prvi roj sem si moral pri bčelarjih kupiti. Prinesel sem si ga leta 1875. v jeseni, kedar je že paša jenjala. Roj bil se je meseca junija 1. 1875 iz starega izrožil tako, da je bil mladi precej slab in lehek; pa jaz sem bil zadovoljen, da sem ga le dobil. Kakor hitro sem imel roj doma, tako hitro hočem tudi videti, kake lastnosti ima znotraj; ter ga od spodnje deske odtrgam in sedaj mi mali sivi metulji tako naglo zletijo v obraz, da bi me lahko oslepili; noter bilo je vse živo tega mrčesa v pajčevino zapredenega, jaz, kolikor mi je mogoče bilo, vse iztrebim in to še ponavljam večkrat, dokler mi je mrzla jesen dopuščala, za tem je prišla zima in moral sem vse pri miru pustiti. Ko pride spomladni čas in je treba roje očediti in njim vso nesnago pomesti, vidim, da še ni vse nesnage očiščen, zapazim črve v satovji; tem črvom se pravi bčelni molji, kateri vso satovje razrovajo in mladi plod prevrtajo, in naposled vse v pajčevino zapredejo; bčele pa pobegnejo in tako je roj pokončan.

Zalosten pregledujem, kako bčelice črve koljejo in iz koša vlačijo; nosile so pa vunkaj tudi tiste še negodne bčelice, katere so črvi prevrtali; vsaki den vidim več mrličev; kaj hočem revež zdaj začeti, da ne bo ves roj proč? Poskusim še jedno! Koš je bil velikemu loncu podoben; vrežem mu tedaj na zgornjem koncu toliko luknjo, da bi lahko z roko segnoti notri, in poveznem prazen koš in bčele gor v prazen koš prekadim; tisti loncu podobni koš pa na dvoje razkoljem tako, da nisem satovja nič poškodoval; zdaj pa hitro satovje iz vsake polovice izrežem in vse preiščem in črve iztrebim. Kedar sem imel satovje popolnem čisto, ga hitro zložim v pripravljene satovnike, ga z drotom pripnem, da se ni mogel podreti, zdaj pa bčele iz praznega koša na tisto satovje prekadim, katero sem v novi razloživni koš zložil; za tri dni grem gledat pa bilo je satovje že vse na satovnike predelano, da sem slobodno ves drot izjemal. Zdaj pa je bil roj popolnem zdrav, le jesti ni imel nič, zato sem mu moral skoro 3 mesence jesti davati. Toda preživel ga sem in imel veselje, da sem boleni roj ozdravil; vendar brez pregibnega in razloživnega koša bi mi to ne bilo mogoče; zato jih priporočujem vsem bčelarjem!

Taki koši se dajo prav lahko napraviti, slamnati ali leseni, ležeči ali stoječi; samo morajo vsi jednako veliki biti, da se satovniki lahko z enega v drugega preložijo. Jaz jih imam iz slame, in iz lesa, pa tudi ležake in stojake in se mi slamnati najbolj dopadejo. Rójijo pa se bčele iz vseh prav rade. To še moram omeniti, da ti koši morajo na štiri vogale biti, drugače satniki ne pridejo prav.

Radoslav Rižnar.

Katero svinjsko pleme bi se naj odbralo? Dohodki in dobiček pri svinjerejstvu se mnogo ravna po plemenu, katero gospodar za izrejevanje odbere. Razločujemo pa 3 vrste svinjskih plemen 1. domače svinje, 2. žlahtne svinje in 3. mešance iz obeh. Gledé na te 3 vrste svinjskih plemen pravi strokovnjak v svinjerejstvu na Nemškem pl. Nathusius: „Kder so posestva velika, zemlja malo in slabo obdelana, dežela redko obljudena in sploh prebivalstvo na nizki stopinji izobraženosti, tje ne sodi in tudi gospodarjem ni treba drugega razun domačega svinjskega plemena. To pleme sodi za ove razmere najbolj. Ali drugače je v deželah z številnim in izobraženim prebivalstvom, v krajih, kder so posestva draga, kder je vsaki kos zemlje porabljen in obdelan; tukaj svinjam ni treba močnih kosti, krepkih udov, da bi za živžem letale, ni jim treba debele kože, ne gostega ščetinja zoper nevihte, dež in mraz; bila bi tedaj velika potrata, če bi tukaj gospodar svinje redil na kosti, kožo in ščetinje namesto na meso, špeh in mast. Za take razmere ne sodi več navadna domača svinja; razumen gospodar mora skušati, da si priskrbi svinje žlahtnega plemena ali vsaj nekoliko mešancev. Sicer pa med obema zgoraj omenjenima nasprotkoma na sredi stojé mnogovrstne potrebe odviséce od raznih razmer pri posestvih, v gospodarjenju in v prebivalstvu in jegovih zahtevah. Mnogim posestnikom utegne bolj kazati, da svoje svinje več časa na pašo gonijo in še le, ko že odrastejo, za prodajo začnejo krmiti. Tukaj tedaj bi ne bilo prav, če bi gospodar si spravil žlahtnih angleških svinj, jim nekaj časa, kakor je prav, dobro stregel, potlej pa na pašo spustil, kder bi vse meso in špeh zgubile in bi jih poznej moral zopet dobro krmiti, da jih udebela. V takih razmerah je domače svinjsko pleme veliko boljše, ker se isti namen sicer v daljšem času toda z manjšimi stroški in skrbmi doseže. Sploh pa velja: domača svinja vrže menje dobička pa zahteva tudi menje skrbi in postrežbe, žlahtna svinja daje velike dohodke, vendar hoče zveste postrežbe in dela mnogo skrbi. Kdor ne utegne ali ne more žlahtnej svinji dobro streči in jo proti vremenskim neprilikam varovati, ta boljše stori, če ostane pri domačem svinjskem plemenu. Naposled se mora gledati na potrebe ljudi, na kupčijo. Kder se na primer mnogo poprašuje po mladi svinjetini, kder se prodaja mnogo špeha in se potrebuje veliko žmavca, tam je treba segniti po žlahtnih svinjskih plemenih.

Jednako sodi tudi Rueff, ki pravi: „ali bi gospodar ostal pri starem domačem plemenu ali si pa novo žlahtno spravil, to je odvisno od gospodarskih in kupčijskih razmer. Domača svinja ima močne ude, globoko oprsje in pleča ter zamore hitro letati in si torej leži sama živeža išče, kakor žlahtna svinja. Prva ima debelo kožo, gosto ščetinje in se zamore tedaj uspešniše braniti zoper vremenske nezgode in zoper mrčesovje in zato

sodi tje, kder je veliko svinjske paše in žira, le naša navadna domača svinja. Žlahtna svinja nikakor ne sodi v take razmere. Kajti pod milim nebom jo v deževnem vremenu hitro zebe, mraz spreletava in celó mrzlica napada, v vročini pa njej koža poka, postaja krastava in garjeva. Truplo žlahtne svinje je že tako nastavljeno, da zahteva mir, da veliko hrane prebavlja in hitro v meso, špeh in mast spreminja. Na ščetine, koje so močno redke in tenke, gre le malo povžitih snovi; kosti so drobičke, nježne in rano doraščene tako, da se skoro vsa povžita hrana obrača na naraščaj mesa, maščobe, ki naposled prepreže vse kite in meso. Vse to pa se godi primeroma jako hitro med tem ko naša domača svinja mnogo časa potrebuje, preden jo je kos popolnem udebeliti.“

Toliko sedaj priznavajo vsi umni gospodarji, da tam, kder svinje le samo v hlevih izrejajo, zaslužijo žlahtna svinjska plemena zavoljo mnogih in lepih lastnosti na vsak način prednost pred domačimi svinjami; le v tem so si mnogi še navskriž: ali je boljše čisto žlahtno pleme v hlevih rediti ali pa mešance! (Konec prihodnjích.)

Kako se slaba krma zboljša. Da živina tudi slabo krmo rada vživa, bodi slama ali kaj druga, naj se raztopi 1 kilogram soli v vodi in zrezana slama itd. ž njo polije. En kilogram raztopljene soli je ravno dosti za 100 kilogramov slame. Da je pa krma še bolj hranljiva, se lahko med solno vodo pomeša tudi nekoliko moke ali otrobov in z tem zrezana slama polije. V nekoliko dnevih to vse povre, slama postane bolj mehka, leži prebavljiva in bolj hranivna. To svetujemo gospodarjem, kojim gotovo tu pa tam že hudo kaže za krmo.

Sejmovi. 29. jan. v Vojniku, v Radgoni; 31. jan. v Dobovi; 1. febr. v Jurkloštru.

Dopisi.

Iz gornjih slovenskih goric. (Zima, smrt, pošta.) Letošnja zima kaj nam bo prinesla? To vprašanje gre letos od ust do ust. Eni se pozivljajo na eno, drugi na drugo sedanjej podobno zimo, in navskriž si so v svojem prerokovanju. Nikdo ne dvomi, da so to nezanesljivi preroki, ker v nebeški kolendar ni nikomu dopuščeno pogledati. Južno je dan na dan, dež je premočil zemljo, da je po mestih grozno blata, drevesna očesa so navrta brst pognati, rožiče po mestih razevetajo; kaj bo iz tega? Nemila smrt hodi po svetu kakor tat, srca nima v prsih. Ni dolgo, da je v Svičini v jutru na postelji naglo pobrala pridno kmetico, skrbno gospodinjo, ljubeznjivo mater Ano Kremavčevo; 7 pridnih, neoskrbljenih otrok mile solze toči na prezgodnem grobu 42 let stare nepozabljive matere. — Še nekaj! Slovenci mnogo-krat tožujemo, da se nam gledé našega jezika krivica godi; to je sicer res, vendar krivi smo si pogosto — sami. Zakaj pa ne tirjamo svojih pra-

vic, kder se iztirjati dajo? Znano je, da so natisnjene nakaznice (Postanweisung) v nemško-slovenskem jeziku, mislim tudi listnice (Correspondenzkarten), ali pa jih dobiš na pošti v Mariboru, ali kje drugod po Slovenskem? Zakaj ne? Ker jih ne tirjamo; celó narodnjaki se za take malenkosti ne zmenijo. Jeli to doslednost? Mislim da ne; zakaj: malo se nam privoli, če pa se tudi za tisto ne zmenimo, bomo še menje kaj dobili. Nekdó je od poštnega listonoše iz Pesnice štirikrat tirjal nakaznice v nemško-slovenskem narečju, vsakikrat zastonj. Reklo se je, poštar jih neče imeti. Sedaj je bila pritožba poslana na graško pošto ravnateljstvo, in čuda! kmalu je bič poknil po poštarju, zapovedalo se mu je, da jih zanprej mora imeti. Slišal sem, da jih celo v Mariboru na pošti najti ni, — če je res, prašam ali v Mariboru res nobena žila več ne pretaka slovenske krvi? Ako spimo, nas vsak lahko pobije!

Iz Makolj. Od novega leta do 11. t. m. smo imeli prijetno zelo spomladansko vreme. Cvetlic se je dosti nahajalo, kakor jegličev, marjetic, semtertje vijolice. Zdaj je zopet mokro toplo vreme. Na novega leta jutro je bil tukaj tako silovit vihar, da je dosti stanovja razkril in marsikateremu siromaku streho raztrgal! Sedaj so se poslopja za silo zopet pokrila. O tukajšnjem šolskem stavljenju se je v „Sl. Gosp.“ že mnogo čitalo, ali dosti so dopisovali o tem neresničnega dopisovali. Tako se je bralo v dopisu iz Monsberga o preveliki obleki in dopisovalec je tako svetu naznanil, da računati ne zna; kajti vsakteri bodo znal izračunati, da 1 gld. 94 kr., 84 kr.; 93 kr. in 70 kr. znese 4 gld. in 41 kr., ne pa, kakor dopisnik trdi 4 fl. 5½ kr. Ako on v svoji krčmi tako slabo računi, mu ne bo dosti dobička donašala! Sicer pa omenjeni dopisnik in krčmar v Monsbergu ne krajcarja za to preveliko obleko plačal ni. Zopet se je bralo, da stane ta šola 23.000 gld. Ta je tudi bosa, ker poslopje se je postavilo za 20.000 gld. Da pa vsaka dobra reč sovražnike ima, je že stara navada in plačila se vsak brani. Pa takih je tukaj malo. Svetovati bi bilo dopisniku M. Č., naj bi za naročnino „Sl. Gosp.“ sam skrbel ne pa se zanašal, da bi mu list drugi naročevali.

Iz Polzele nad Celjem. (Duhovnik okraden). Dosluženemu kuratu č. g. Matiji Urlaub-u so prišli v noči od 12—13. jan. tatje novega leta voščit. Bilo jih je gotovo šest, ker pobrali so bolevnemu siromaku ves špeh in meso od dveh mladih svinj. Vlomili so skozi okno v klet, kder je bila vsa omenjena roba shranjena in so bržčas v 10 minutah vse pobrali; nihče jih ni čul, še pes ne, ki je v lopi spal. Bogu bodi potoženo. Taki ljudje ne zaslužijo imena kristijan, ker sedme božje zapovedi ne poznajo. Prišli bodo prej ali selej človeški, in če tej ne, pa gotovo božjej pravici v roke.

Iz Slov. Gradca. (Utonil — stiska — zdravnik Schell). Nedavno je brihten deček,

najboljši učenec 4. razreda, veselo drskal na bližnjem ribniku; toda ledena skorja na vodi bila je pretenka, led počí in nesrečni fantič pade v vodo in pod ledom nesrečen konec stori. Nesrečnik bil je sin tukaj obče spoštovanega posestnika Veronika, ki po vsej okolici slovi kot posebno pridén sadjerejec. Marljivo izreja mlada drevesca, jih umno požlahtnuje in veliko na vse strani razproda. — Sila za denar postaja pri naših gospodarjih čedalje hujši. In ker drugod ni nikder denarjev dobiti, zato se z strahovito marljivostjo gozdi posekavljajo. Ljubi Bog, kaj bodo pa naši potemci začeli, kde denarjev jemali, kako gospodarili, če jim pa le brezlesne goličave zapuščamo? Gozdi ginejo od leta do leta bolj, za nasad novih dreves pa se toliko stori, kakor nič. — Na mislinjskih fužinah imajo zdravnika, koji čnje na ime Franc Schell; ta človek je ob enem tudi oglednik mrličev. Kakov, no to kaže sledeči prigodek. Nekega siromaka je pustil 5 dni ležati na mili božji zemlji, ker je hotel zmagati in občinskega predstojnika prisiliti, da mu ta položi goldinar na mizo, preden kot oglednik mrličev da svoje privolenje za pokop. Ta čudni Schell tirja tudi, da mu mrlič pred njegovo stanovanje ali celó v hišo prinesejo na ogled ter mu brez razločka stanú naprej plačajo 1 gld.; le če je mrlič predaleč, dovoli milostljivi, rahločutni, od pete do ust liberalni gospod organistu, da gre ta mrliča ogledovat; včasih še opusti tudi to in dovoli mrliča pokopati brez ogledovanja — če je le on plačan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Burni in mogoče jako nevarni dnevi bližajo se našemu cesarstvu; na laški meji na Tirolskem smo morali zarad potuhnjenih Italijanov začeti šance delati in mejna mesta n. pr. Mattarello v trdnjave spreminjati; v Mariboru je včeraj komisija višjih in nižjih oficirjev pregledala prostore v realki in gimnaziji in jih prilične spoznala za vkvartiranje vojakov; govorijo, da bodeta od Maribora do Ljubljane nastavljena 2 velika vojna oddelka (kora). — Stiska med delavci je čedalje večji; na Dunaju je nek krojač brez dela in zaslužka napal nekega tržca z denarji v njegovi hiši sredi mesta, ga hotel z britvo umoriti; ali tržec skoči skozi dveri in zločinca zapré od zunaj, ta si pa med tem sam vrat prereže in takoj izdehne. — Finančni minister je prodal 120 milijonov zlate rente večjidel na Nemško in Francosko in tako 120 milijonov novega dolga naredil, za katerega bomo morali obresti v zlatu plačevati; za 120 milijonov dolga dobil je samo 86 milijonov denarjev večjidel v papirju, ker je za vsako dolžno pismo namesto 100 fl. dobil samo 56—58 fl. — Avstrijski in ogerski ministri se še v ničem niso pogodili; včeraj so naši ministri zopet morali k cesarju v Budapešt. V državnem zboru bi radi malo loterijo zatrli, se pa ne upajo prav, ker mala

loterija nese državi na leto čistega dobička 17 milijonov, kojih finančni minister ne more pogrešati. — Magjari hočejo po sili dobiti lastno banko, ki bi izdajala magjarske bankovce; to pa zato, ker bodo konec februarja skoro vse državne kase na Ogerskem prazne. — Košut poslanstva v Čegledu ni sprejel in čegledski poslanički so prišli iz Italijanskega brez uspeha v Pešt, kder so bili sijajno sprejeti; Magjari pojejo sedaj novo Košutovo pesem, v katerej tega starega prekucuha prosijo, naj pride domu. No, tudi Košut nebi zamogel Magjarom pomagati iz zadrege, v katero jih je pahnila njihova prevzetnost in pa zaničevanje Slavjanov. Ker so Magjari turškemu generalu Kerim-paši poslali častno sabljo, zato so nalašč sedaj Čehi dali častno sabljo ruskemu Črnajevu, Hrvatim meč grofa Zrinija knezu Nikolaju črnogorskemu in Srbi v Zemunu častno sabljo srbskemu generalu Horvatoviču. — Včeraj je došel turški poslanik Alekopaša v Budapešt prosit, naj Avstrija pomaga Turkom mir sklenoti z Srbi in Črnogorci. To je znamenje, da se Turk že boji Rusa!

Vnanje države. Za ohranjenje miru v Evropi se čedalje bolj slabo kaže, sosed se začne sosedu groziti. Italijani se grozijo Avstriji in so svoje brodovje odposlali v jadransko morje. — Nemci ali sedaj prav za prav Prusi ali Prajzi pa žugajo Francozem; francoske novine pravijo, da Prusi v Strassburg in Metz dovažajo živeža, kakor da bi se bilo 2letnega obleganja teh trdnjav bati; nemški listi pa tožijo, kako Francozi sedaj Nemce pikajo in Ruse zoper nje ščujejo; to so huda znamenja, tako pikanje med sosedmi, kakoršni so Francozi in Nemci, se navadno konča z strahovito vojsko. Prus hoče Francoza zopet potlačiti, da mu premočen ne postane in se za nesrečo l. 1870. znosi nad Nemci.

Turške homatije. Konferencija ali shod evropskih poslancev v Carigradu je končan; Turki niso ničesar dovolili, kar so evropski ministri za turške kristijane tirjali. Turki so vse odbili rekoč: rajši smrt, kakor tako sramoto. Poslanci so Turško zapustili in sedaj bi morala vsa Evropa v poslancih razžaljena boj začeti zoper Turka; ali tega ne bode nobena vlada storila razun Rusije; to vedó Turki dobro in zato so ponudili mir Srbiji in Črnogori, da bi z vsó močjo šli Rusom nasproti, tudi z Rumunijo se čéjo pogoditi, da bi Rusom pot zaprli do Donave, kar se jim bržčas ne bo posrečilo. Črnogorci so na Dunaju kupili 2 milijona patron, srbski knez je pri odhodu ruskih prostovoljcev ruskega cara pozdravil kot pokrovitelja vseh Slavjanov in izrekel upanje, da se bo skoro na strani hrabrih Rusov vojskoval zoper Turke; tudi Heregovinci so poprosili ruskega cara, naj jim pomaga do svobode. O pripravih Turkov za boj se veliko piše, a malo zanesljivega, le toliko je gotovo, da storijo kar le zamorejo, zlasti orožajo veliko število deželnih brambovcev. Ruski veliki knez Nikolaj še ni ozdravil, namesto njega zapo-

veduje 73letni general Nepokojčički južnej vojni v Kišenevu blizu rumunske meje. Ravno sedaj zbira močno reservo, ki bo štela 100.000 pešcev 20.000 konjenikov in 292 kanonov; tudi je car ukazal sklicati pod orožje celo carsko gardo, t. j. 12 regimentov pešakov in 3 regimente konjenikov. Nenavadno močna je ruska vojna v Aziji, kder zapoveduje veliki knez Mihael in ima pod seboj 134.000 pešcev, 18.000 konjenikov in 288 kanonov in sedaj še dobi novih 40.000 mož; Turki so tam veliko slabši, vseh je kakih 50.000 mož z 128 kanoni. Zato nekateri mislijo, da bodo v Aziji Rusi zamahnili Turkom glavni udarec. Jako iznemiril je naše turkoljube najnovejši glas, da je car ukazal zopet izdati posojilo 200 milijonov rubljev ali 324 milijonov goldinarjev, popisati 40.000 konj in 27. jan. ustaviti vožnjo blaga na vseh železnicah, ker se bo potem prevažala samo vojna sprava. Bližamo se tedaj gotovo velevažnim in velikanskim dogodkom!

Za poduk in kratek čas.

Iz Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

VIII, Farna cerkva, pravijo, je že 500 let stara, postavljena od nekdanj mogočnih celjskih grofov, katerih last bila je vsa okolica. Mogoče, a verjetniše je isto gledé kapelice sv. Ane, ki na pokopališču zraven cerkve farovžu nasproti stoji in ki je še dobro ohranjena. Ljudstvo v Solčavi spoštuje duhovnika kot očeta; duh neverstva še ni prodril v te častitljive kraje in še ni razjedel sre krepkih in vernih gornjakov. Stanujoči visoko na planinah se čutijo bližej nebesom, ljubijo Boga in živijo za nebesa. Videl sem v cerkvi, kako lepo se verniki in dostojno obnašajo, zlasti dopali se mi so čvrsti mladenči; mirni kakor sveče so stali in na molek v rokah pobožno molili. Odkritosrčno izpovedam, Solčava mi je se prikupila, ljudstvo je verno, pošteno, priprosto pa dobro in in nepokvarjeno; g. župnik prijazen, g. kaplan uljuden, vendar v Solčavi ostati nebi hotel za živi svet ne; skalne višine niso za sina nižave. Pred odhodom še se posadim za mizo, odprem knjigo spomenico za vpisovanje tujcem namenjeno. Zapiševati v njej je se začelo l. 1832. Ko knjigine listke prometavam, zadenem na lastnoročno pisano pesem nepozabljivega nam in žalibog prezgodaj rajnega knezoškofa, preslavnega narodnjaka in povsod požrtvovalnega domoljuba Antona Slomšek-a. Naslov krepkej pesmi je: Slovo Žolcpaškim planinam. Nekako otožen premem za pero in vpišem svoje ime v knjigo z pristavkom:

Z Bogom solčavske planine

Zabil vas nikdár ne bom;

Strašne sinom ste ravnine,

Vendar krasen vaš je dom.

Pred farovžem nas je čakal fant, ki mi se je zdel preveč gosposki oblečen; temu naložimo

svoje torbice in začnemo zapuščati Solčavo sprem-
ljani od č. g. duhovnikov. Košata Radoha je
stala ravno pred nami kakor da bi nam hotla
pot zagradi; visoka je 7086 črevljev. Vedno je
gledala za nami, celó v savinjski dolini nismo
imeli miru pred njo. Pot kraj čiste Savinje je
čudno zanimiva in prijetna. Hodili smo v senci
kakor v kakem drevoredu. Po piravi brvi smo
prestopili Savinjo in prišli do krčmarja Vilčnika
— Gabelwirth — ki toči najstarejšega — čisto vodo.
Iz trde pečine priteka virek. Pristavljena mu je
mecesenova veja z dvema izdobljenima vršičema
v podobi vilinih roglov; po tema rogloma teka urno
ko led mrzla voda na mehka tla z mahovino
nastlana. Tako je pri krčmarju Vilčniku v Solčavi;
plačati mu ni treba nič in kdor njegovo čisto,
staro vino pije, tega nikoli ne boli ne glava pa ne
mošnja. Od Vilčnikove krčme naprej se dolina
čedalje bolj krči, potniki se bližamo nevarnej
Igli; vozna cesta se drži Savinje in se pogosto
prestavlja iz brega na breg, od ene strani na
drugo, vselej brez mosta; vozniki morajo Savinjo
do Luč kakih 20krat pregaziti. Pred Iglo v grabi
pri Savinji nahaja se čuden izvirek, kojega vsak
tujec obišče. Pod visoko belo skalo je v pesku
videti plitva jamica, na okrog z travo in mahom
obraščena in — prazna. Za nekoliko trenutkov
začne popolnem čista voda v jamico vreti tako,
da njo do vrha napolni, ali kmalu zopet premine,
kakor da bi bila skozi sito iztekla; sedaj čakamo
7 minut, voda zopet zavre, napolni v eni minuti
jamico in v 2 1/2 minute ni bilo kaple v njej.
Vsak se čudi nenavadnej prikazni. Od izvirka
smo potem skoro po vseh štirih plezali do ozke,
v kamen izsekane ceste, ki pelja na višino do
Igle. Ta je razklana pečina; skozi njo pelja ozka
pot kakih 10—15 seznjev visoko nad bobnečo
Savinjo. Desni kos Igle je podoben visokemu
steburu, levi kos pa je skalna stena sklenjena z
strmo planino; ta steza je res čudna skozi Iglino
uho in potem daleč naprej, bolj za kože, kakor
pa za ljudi. Skoro bi me bila omamica prejela
in noge so trepetale, ko sem nenavadno pot pre-
stal. Nesrečna Iгла me je tako hudo zbadla, da
nje nikoli pozabil ne bom. Hodili smo še kaki
dve uri ter srečno prišli iz solčavskih skalnih
višin v prijetniše Luče. Bili smo tukaj že napo-
vedani, zato sta nam tamošnja č. g. duhovnika
prišla nasproti. Luče so se nam trikrat prijetniše
zdele od Solčave.

(Dalje prih.)

Smešničar 4. Slovenceu je kuga vzela konja.
Žalosten gre konjederu pravit. Poidoč sreča
Nemca. Ta ga praša: „bohin“ (wohin)? Slovenec
mu reče: „je že hin“. Nemec se mu čudi in
praša: „bos“ (was)? Slovenec: „ni bil bos ne, bil
je na vseh štirih podkovan“. Nemec: „niks dajč“
(nichts deutsch)? Slovenec: „ni daleč, tam za mejo
leži“. Nemec: „du bist ein Esel!“ Slovenec:
„nisem jezen, le žalosten sem“. Tako sta se razšla.

Razne stvari.

(*Katoliško politično društvo v Konjicah*) na-
pravi v nedeljo 28. t. m. ob 1/2 4. uri popoldne
besedo z veselico za predpust, h kateri se vsi
udje uljudno povabijo. Odbor.

(*Ljutomerska čitalnica*) ima na svečnico 2.
febr. občni zbor ob 1/2 4. popoldne v gostilnici g.
Vaupotiča; po končanem zboru bo zabava z go-
vorom o gospodinjstvu in loterijo z obilnimi do-
bitki in številkami po nizki ceni (2 kr.) Ude in
domoljube iz trga in okolice uljudno vabi

Odbor.

(*Pivo in žganje v Mariboru*) postane bolj
drago, ker je mestni zastop na hektoliter pive od
inod pripeljane naložil 18 kr. in za vsako stop-
njo v betolitru žganja in jemu podobnih tekočin
1 3/10 kr. doklade.

(*Inženir Simetinger*), vrli zagovornik konser-
vativne stranke na Štajerskem je v Radstadtu na
koroško-štajerskeji meji našel močne premogove
jame, jih kupil in sedaj prodal za 120.000 frankov
v zlatu.

(*V Zidanem mostu*) se je 18. jan. vtrgal drugi
plaz, ki je železnico zaprl do 24. jan. in Savinjo
zaježil, da se je nabralo veliko jezero, po katerem
se je 1000 centov olja razlilo iz Motikejeve oljarne;
ženske so ga z korci lovile; Savinja je komaj jez
predrla; plaz ima blizu 2 milijona Kub. metrov
zemlje; bati je se novih plazov.

(*Nečloveška mati*) pri sv. Tomažu nad Veliko-
nedeljo je svoje nezakonsko dete v vinogradu po-
kopala; lačni psi so pa dete izkopali in do glave
požrli; glavo je odnesel žandar k sodnji v Ormuž;
ženstvo je zaprto.

(*Žalosten nasledek grdega ponočevanja.*) V
saboto po noči 20. jan. so ponočnjaki pri Novi-
štifti nad Gornjim gradom Podmeninskega hlapca
ubili.

(*V Šoštanju*) je tamošnji kočljjar, 72letni Janez
Gasner odšel v gozd drv pobirat in raz strme pe-
čine padel v globok prepad, kder ga je posestnik
Žurman že mrtvega našel.

(*G. Fr. Robič*) doma iz Lembaha pri Mari-
boru in profesor na mariborskem pripravništvu je
postal okrajni šolski nadzornik za okraj mariborske
okolice, slovensko Bistrico, št. Lenart, Cmurek in
Radgono — g. Janez Raner nadučitelj v Laškem
pa nadzornik za Ptuj, Ormuž, Rogatec, Ljutomer
in G. Radgono.

(*Brez učitelja*) so šola in otroci v Kapeli pri
Radgoni, ker so nestrpljivi sršeni vrlega g. Kocmuta
pregnali.

(*Spremembe v lavantinski škofiji.*) Umrl je č.
g. Andr. Ferlan, kaplan pri sv. Lovrencu na dr.
polju, star 71 let. Tamošnja kaplanija ostane
začasno izpraznjena.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali čč. gg.:
Jeriša 22 fl., Strah 11 fl., Mavčič 11 fl., Masten
10 fl. (vstn. dopl.), Pernavsl 10 fl., Valenčak 10 fl.

(Dražbe) 3. 26. jan. Fr. Lipuš v Konjicah 500 fl. 29. jan. Kašp. Hribernik v Novivesi 3050 fl., Jakob Jošt v Illovi 2791 fl. 30. jan. Jak. Bračič v Polskavi. 1. febr. Antonia Binder (Ratej) 9655 fl. v Poličanah. 8. febr. Janez Žgalin v Globokem 2500 fl.

Listič uredništva. Dopis iz Ljutomera, potem Bizjakov in Zyonov inserat prihodnjich.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	8	80	6	—	5	10	3	50	5	30	5	10	5	—
Ptuj	9	60	6	40	5	—	3	30	5	10	5	—	5	20
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradec	9	4	7	50	4	88	4	5	5	29	—	—	4	88
Celovec	9	98	7	90	5	46	3	30	5	12	4	46	5	14
Ljubljana	9	10	6	40	4	70	3	27	6	80	4	70	5	85
Varaždin	8	20	6	50	5	80	4	—	5	—	5	50	4	80
Zagreb	8	20	6	40	6	—	3	70	5	50	6	—	4	40
Dunaj	12	70	10	65	8	55	7	60	6	35	—	—	—	—
Pešt	12	75	10	—	7	12	7	75	5	45	5	—	—	—

Loterijne številke:

V Gradcu 20. januarja 1877: 24 84 7 50 17.

Na Dunaju " " 69 72 81 66 47.

Prihodnje srečkanje: 3. februarja 1877.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 61.20 — Srebrna renta 67.75 — Zlata renta 74.60 — Akcije narodne banke 818 — Kreditne akcije 141. — Napoleon 9.98 — Ces. kr. cekini 5.94 — Srebro 117.65

3—3

Naznanilo.

300 pitanih ovac je proti gotovej plači na prodaj pri grajšinskem oskrbnistvu v Turnišah pri Ptuju — Gutsverwaltung zu Turnisch bei Pettan.

4—6

Dobra kuhinjska sol

po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi v veliki, privatni solni zalogi v Celju — Salz-Depot in Cilli. — Zastopnik zaloge je gosp.

R. Jud v Celju.

Oznanilo.

Srenjsko predstojništvo v Trbovljah naznanja, da bodo zanaprej v občini trboveljskeje živinski in kramarski sejmovi 17. marca (sv. Jedrt), 1. maja (sv. Filip in Jakob), 9. junija (sv. Primon) in 18. okt. (sv. Luka); poslednja dva dosedanja sejmov pri podružnici sv. Marka izostaneta, ker je živino tje goniti prepovedano.

Srenjsko predstojništvo v Trbovljah 7. jan. 1877.

Wallan,
predstojnik.

2—2

1—3

NAZNANILO.

Pri podpisanej se dobijo vsakojake reči za cerkveno opravo in kinč: cerkvena sprava, obleka, paramenti, vezene, zavratniki ali kolari, umetno izdelane cvetlice vsake vrste in velikosti po najnižji ceni, kar njej je mogoče le vsled njene mnogoletne skušnje in znanja z dotičnimi fabrikami.

Razna popravila, zboljševanja in prestavljanja cerkvene oprave in kinča rada sprejema in urno izvršuje. Svetih podob, slik z oljnatimi barvami narejenih, potem mnogovrstnih okvirjev ima vedno v zalogi; tudi priskrbi narejanje podob ali z oljnatimi barvami ali z drugimi, kakor že kdo poželi ali naroči za altarje, bandere, za stene v cerkvah in kapelah; stare podobe daje po izurjenem umetniku popraviti. Kolikor njej bo mogoče, bo tudi vselej pripravljena vsem željam, zahtevam in naročilom hitro ustrezati in z poštenim blagom.

Julija Zabukošek

v Celju, v gosposki ulici šte. 10.